

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4385/2022
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Данијел Динчић, адвокат из ..., против тужене Средња економска школа Сомбор, чији је заступник Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2688/22 од 22.06.2022. године, у седници одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2688/22 од 22.06.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2688/22 од 22.06.2022. године и пресуда Основног суда у Сомбору П1 550/21 од 24.03.2022. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ**, као неосновани, тужбени захтеви тужилаца, којима су тражили да им тужена и то: тужиоцу АА за период од 01.01.2018. године до 31.12.2020. године, исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у износу од 66.244,50 динара са траженом законском затезном каматом, а на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 49.599,48 динара са траженом законском затезном каматом, тужиљи ББ за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 111.283,75 динара са траженом законском затезном каматом, а на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 78.541,55 динара са траженом законском затезном каматом, тужиљи ВВ период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године на име трошкова за исхрану у току рада износ од 110.582,75 динара са траженом законском затезном каматом, а на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 78.541,55 динара са траженом законском затезном каматом и тужиљи ГГ за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 96.212,25 динара са траженом законском затезном каматом, а на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 78.541,55 динара са траженом законском затезном каматом, као и захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженој солидарно на име накнаде трошкова поступка исплате износ од 18.000,00 динара, у року од 8 дана од пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2688/22 од 22.06.2022. године, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Сомбору П1 550/21 од 24.03.2022. године, којом је усвојен тужбени захтев тужилаца и тужена обавезана да им за утужени период на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплати новчане износе са припадајућом законском затезном каматом, све ближе наведено у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке првостепене пресуде, као и трошкове парничног поступка у износу од 232.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у основним школама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у спорном периоду тужилац АА је код тужене био запослен на радном месту са коефицијентом за обрачун плате 8,62, а тужиље ББ, ВВ и ГГ на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате 6,30. Тужена је тужиоцима у спорном периоду обрачунавала зараду у складу са Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама предвиђена за радна места административног, финансијског књиговодственог радника, радника на одржавању музичких инструмената, домара, куvara, економа, радника у школској радионици, односно спремачице. Тако обрачуната зарада била је у највећем броју месеци мања од минималне зараде, због чега је тужена вршила исплату тужиоцима у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужилаца није исказивана, као посебна ставка, накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је обрачуната висина ових накнада у три варијанте за сваког тужиоца понаособ и то: према првој варијанти на основу одредби Општег колективног уговора који је био на снази у периоду од 2008. до 2011. године, према другој варијанти спрам најповољнијег критеријума за туженог у тренутно важећим посебним колективним уговорима и према трећој варијанти спрам разлике

кофицијента пре доношења Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и после доношења уредбе.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужилаца усвојили и тужену обавезали да им исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у спорном периоду утврђен вештачењем, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде није садржана накнада предметних трошкова, а све у складу са чланом 111. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених суда је засновано на погрешној примени материјалног права.

Чланом 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017...129/2021), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. Наведеног закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Чланом 4. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему (став 1), а да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (став 2).

Чланом 20. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), прописани су елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, нижа од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2).

Одредбом члана 118. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу (став 2). Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

У конкретном случају, тужиоцу су запослени у школи, па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту, као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилаца, садржан било у општем, било у посебном акту. То значи да тужиоцима не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њихове плате, па је то што је тужиоцима у спорном периоду исплаћивана минимална зарада без утицаја је на одлучивање.

Из изложених разлога, применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, то јој на основу члана 165. став 2. ЗПП припада накнада трошкова за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, према АТ важећој у време предузимања ове парничне радње. Туженој нису признати трошкови на име судских такси, јер исти нису опредељени у складу са чланом 163. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**